

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 11. (71) évf.
1. szám. 2000 január—február.
Ára: 2000 lej.

FOLYTATJUK!

Tíz évvel ezelőtt, 1990 júliusában jelent meg, sok évtizedes kényszerítő szünetelés után az Unitárius Közlöny új sorozatának első száma, amely vezércikkének dr. Szabó Árpád főszerkesztő reménykeltő hangot adott: „Újra indulunk!” Az újraindulás elkötelezettséget jelentett a holnap felé: „Nem melengetünk világmegváltó álmokat - írta -, de vajha lehetnének egy parányi kovász, amely a holnap mindennapi-élet kenyerét éleszti.”

Az újrainduló lapot néhai dr. Kovács Lajos püspök így köszöntötte: „Több évtizedes kényszerű szünetelés után, íme, ismét boldog érzések között kopogtathat híveink ajtaján ez a lap, köszöntve gyülekezeteinket, egyházi és világi vezetőinket, buzgó híveinket. Hisszük, hogy újra beindult lapunkat minden öntudatos, hívő unitárius ember szívesen fogadja, és annak eredményes tevékenységét rendszeres szellemi és anyagi hozzájárulásával biztosítja. Programunk ma is az, ami évszázadokon át vallás-erkölcsi életünket meghatározta. Egyházunk szent hivatása ma is az evangélium hirdetése, az áhítatos lélekkel imádkozó és becsülettel dolgozó Jézus-tanítvány méltóságához szüntelenül közelíteni óhajtó evangéliumi életeszmény megvalósítása.”

A tíz évvel ezelőtt újraindult lapunk szellemi-lelki „gyümölcseinek” számbavétele az utókorra tartozik. Úgyszintén az is, hogy volt-e az Unitárius

Közlöny „egy parányi kovász”, amely tíz esztendő alatt a „mindennapi-élet kenyerét élesztette”?

A jelenben, úgy véljük, hogy az elvégzett munka nem volt hiábavaló, mert általa közelebb kerültünk egymáshoz és a jó Istenhez. Erősödött együvértartozásunk és unitárius öntudatunk. Voltak hibáink, tévedéseink, de eredményeink, sikereink is.

Az újraindult lap fő célja a gyülekezet- és éltszerűség eszméinek az ébresztgetése, az egymásra figyelés és az egymástól tanulás. Az országhatárokat is átlépő segítőkész unitáriusság - testvéregyházközi kapcsolatok - szüntelen ápolása.

A jelen követelménye, válaszként az egy évtizedes elindulásra és a jövő kihívásaira nem lehet más, mint az, hogy a megkezdett munkát FOLYTATJUK! Ez a munka nem könnyű, de „gyönyörűséges”, mert szellemi-lelki javaink gyarapodását szolgálja.És hisszük, hogy utódaink is folytatni fogják.....

A mi feladatunk helytállni a mában, bizakodó lélekkel, tudván azt, hogy a holnap épülete a jelen fundamentumán nyugszik.

Tervünk, hogy az egy évtizedes újraindulásunkról ünnepi megemlékezések keretében is szólhassunk az esztendő második felében, amelyet a számadástervezgetés érzései ölelnek majd át.

Kérjük Istent, adjon erőt a további folytatáshoz.

Dr. REZI ELEK

GONDOLATOK AZ ALAPKŐRŐL

Szovátán unitárius templom és gyógyszálló épül

Egy település arculatát környező tájainak gyönyöre, utcáinak rendezettsége, helyneveinek történelmi mondani-
valója s a domborzati viszonyain épített istenházainak
esztétikai arculata, temetőiben a sírkövekre vagy kopjafáira
írott szövegeinek tartalma, valamint lakóinak erkölcsi világa és
anyagi lehetőségei határozzák meg. A dűlő- és helynevek
megjelölésénél a hagyomány figyelembe vette a terület
hasznát, rendeltetését, esetleg történelmi levegőjét. A magyar
nyelvterületen nincs település, ahol a nép emlékezetében,
lelkében ne lenne jelen a Templom utca. Igaz, egy
településen, lakosainak heterogén volta, vallási és nemzetiségi
összetétele miatt, nincs annyi istenházáról elnevezett utca,
mint ahány templom épült a helységben. Itt, Szovátán, a
meghatározó a névadásban a történelmi múlt volt, ezért a
katolikus templom található a Templom utcában. Talán egy-
szer majd az unitárius templom is meghatározója lehet egy
városrésznek.

Kis és nagy közösségek művelődésszintjét döntően
meghatározza az általuk felállított értékrend, az önismeret, s
mindenekfelett a tradícióból fakadó uralkodó eszmény, illetve
az abból származó célkitűzés, jövőbelátás. Ha születünk, s
élünk, alkossunk is!

A szovátai leányegyházközség unitáriusai szükséglet-
ből fakadóan tudják, és hitük iránti ragaszkodásukból elvárják,
hogy beteljesüljön álmuk, anyagi és szellemi értéket terem-
senek, felépítsék istenházukat.

1999. november 9-én, de. 10 órakor Szovátán, a város
hajdani Alsótelepének központjában, az egykori Géra-fürdő
délnyugati részén, a helység nevét viselő pataktól északra, a
mostani orvosi rendelő és Kakucsgyógyszertár szomszéd-
ságában, a Fő utcát fürdőteleppel összekötő Eminescu utca 9
szám alatti telken elhelyezték a világszerte ismert fürdőváros
első unitárius templomának alapkövét.

Az alapköv letételénél Lázár Levente unitárius lelkész a
jelenlétőknek a következő szavakat mondta: „meg vagyok
győződve, hogy az emberek építenek egy templomot a lelkük
mélyén, ahol találkoznak saját hitük Istenével. Ugyanakkor a
láthatatlan templom mellett szükségük, szükségünk van egy
kézzelfogható lelki otthonra, templomra, ahol összegyűl-
hetünk, együtt lehetünk.”

A templomépítési munkálatok megkezdését sok huza-
vona előzte meg. A nyolcvanas évek elején, amikor a hívek
száma már meghaladja a százat, gyűjtést akartak szervezni
egy imaterem megvásárlására. Egy évtized múlva *Benedek
Jakab* lelkész és *Gothárd Domokos* gondnok idején felmerül
egy templom építésének a gondolata és megvalósításának
lehetősége.

Az első, s eddig talán a legnehezebb lépés a temp-
lomépítésre alkalmas terület megszerzése volt. Sok kérés és
közbenjárás után végül abból az ígéretből kellett kiindulni, amit
az akkori polgármester, *Klozer Attila* kijelentett: „Telket biztosít-
unk unitárius templom építésére”. Évekbe telt, amíg az ígéret

valóra válhatott. *Gothárd Domokos* gondnok, *dr. Bartha
András* keblitanácsos, *Benedek Jakab* lelkész és a Városi
Tanácsban részt vevő egyháztisztviselő városatyák fárad-
hatatlan utánajárásának, hitükben erős optimizmusának,
példás kitartásának, kemény fellépésének, valamint minden
unitárius atyánkfia kérésének és közreműködésének ered-
ményeként az ígéretből valóság lett. 1996-ban a Városi
Tanács határozata értelmében a hajdani Veress József által
létesített Géra-fürdő területéből mintegy 26 árnyi ingatlan a
szovátai unitárius leányegyházközség tulajdonába került. A
terület megszerzéséért, központban levő, jó fekvése miatt,
mások is versengtek.

Olyan telket sikerült birtokba venni, amely egykori gyó-
gyászati értéke miatt több mint egy évszázadon át, az 1970-es
árvízig, a közjót, a közegészséget szolgálta, intézményesített,
országosan bejegyzett gyógyfürdője révén. A Veress-féle
Géra-fürdő az egészségük visszanyerésében bízó lelkek
évszázados zarándokhelye volt. A felépülő templomban a
hívek lelke gyógyulhat. Veress József fürdőalapító nagyságá-
nak öntött ércábrába írt szöveggel tisztelegtek az egykori
fürdővendégek:

SZOVÁTAI
VERESS JÓZSEFNEK
E FÜRDŐ ALAPÍTÓJÁNAK
A SZENVEDŐ EMBERISÉG
ÉRDEKÉBEN TETT ÁLDOZAT
KÉSZSÉGÉÉRT ÁLLÍTTATOTT
EZ ÉRCZLAP AZ 1878-IK ÉVI
FÜRDŐVENDÉGEK ÁLTAL
1878 AUGUSZTUS 20-ÁN

Az unitárius leányegyházközség a megszerzett bel-
területen nemcsak templomot, hanem a sósfürdő kezelési jel-
legét tovább életető gyógyszállót is szeretné felépíteni, vissza-
adni így jellegét, tovább életető múltját, új arculatban, az egyko-
ri gyógyhelyeknek, mert a hagyomány folytatása nemcsak
utódbeli kötelesség, hanem öseinkre való odafigyelés is.

A telkek birtokbavétele után elkezdődött az áldozatkész
munka. 1997 júniusában befejeződött a telket körülvevő
kerítés építése. A kőalapot a Cora Rt. szovátai építkezési
kirendeltség készítette, míg a fát a helyi Fakitermelő Vállalat
adományából *Orbán Pál* jelenlegi gondnok *Szilamér* és
Csongor nevű fiaival két hét alatt szerelték össze, a gyerekek
konfirmálásának emlékére.

1998-tól kezdődött az építkezéshez szükséges
anyagbeszerzés. A fakitermelő Vállalattól adományban na-
gyobb mennyiségű fenyő- és tölgy-fűrészárut kapott a leány-
egyházunk. A következő nyáron sikerült az alaphoz szükséges
kavicsot kihordatni. 1999 tavaszán az építmények
megkezdéséhez szükséges vizsgálatokat sikerült elvégeztetni
(topo, víz, talajszerkezet). Ez év nyarán elkészültek a tervraj-
zok, és sikerült kiadni egy reklámfüzetet az épületkomplexum
(templom és gyógyszálló) adatairól, népszerűsítés céljából. „A

tervrajz szerint száz férőhelyes templom modern jellege megengedi más művelődési tevékenységek megtartását is (szeretetvendégség, ifjúsági összejövetelek, vasárnapi iskola, orgona- és irodalmi estek). Organikus stílusa, sajátos jellege összecseng a tájjal"- adja tudunkra a szórólap.

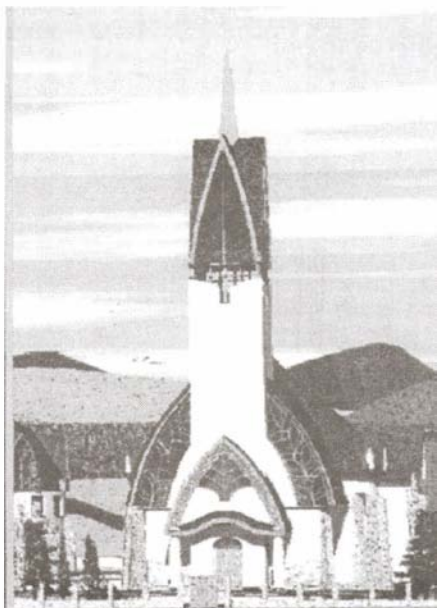
Segítő kezekre találtunk az engedélyek (építkezés, villany, gáz) megszerzésében. 1999. október 23-án megtörtént az alapkitűzés, és az első ásónyom november 4-én fúródott a talajba. A templom és a lelkési hivatal egybeöntött alapja múlt év december 1-re elkészült. Közben november 9-én megtörtént az alapkövetétel, amely az eddigi megvalósításból talán a legkönnyebb munka, de a legfelemelőbb érzés volt. A jelképes alapkö mellett az egyházközpontok elhelyeztek egy vastag falú palackot, amelyben számítógépes írással a következő szöveg található: „Szovátai unitárius templom alapkövetétel - Dávid Ferenc egyházalapítónk és első püspökünk halála évfordulójának (420) alkalmával Lázár Levente unitárius lelkész, Orbán Pál, Fazakas János egyházközségi gondnokok, Gothárd Domokos, dr. Bartha András, Berei Sámuel, Lokodi György, Vass Mihály, Németh Balázs, Kuti László, Fekete Árpád keblitanácsosok idejében.”

A templomépítésben eddig végzett önzetlen hozzájárulásukért dicséret illeti: Orbán Pál, Fazakas János, Lokodi György, Bartha József, Vass Mihály atyánkfiait.

A jelenleg 165 hívet nyilvántartó szovátai unitáriusok tudják, hogy nagy gondot, nehézséget vettek a vállukra, de a terhet viselni kell. A siker reményében lelki támaszunk az Isten, most már „csak” az anyagi támogatásra várunk. Hát itt az alkalom, a tett következik! A gondok és nehézségek elviselésére képes embert az Isten türelmesnek és a boldogságra alkalmasnak teremtette. Hát éljünk vele!

Reméljük, nemsokára Dávid Ferenc szellemében az egy igaz Istent imádóknak lehetőségük adódik saját templomukban találkozni, és hallgatni az evangéliumot.

FEKETE ÁRPÁD, felügyelőgondnok

BARTALIS JÁNOS

ISTEN ELÉBE LETENNI

Februárvég —
valami lehetetlenség
történik mindjárt.
Duzzad a rügy,
az ágak az égbe markolásznak.
Minden lángol, fészül.
Ó, hogy akarnék
én is, én is
valami lehetetlenség lenni,
kitágulni, megtisztulni.

Ha Január-rém megy és Február-kedves jön,
a földről a téli szenny eltűn,
bűn és mocsok —
én az erdőhátról hóvirágot hozok.
A zord árokból dül a szent tavasz szag —
Ó, hogy akarnék
én is, én is
valami új lenni,
újjá válni, megszületni.
Ha jönnek napvilágos ébredések.
Reggel ágyamból kikelek,
ragyog a kert.
A lég tiszta azúr.

A fénylő fán kis madárka szól
s kalóz tavaszi szél suhint frissen, csípve
a fák közt és új lázakat szór —

Ó, hogy akarnék én is akkor
valami szép, ifjú, tiszta lázban égni,
föltámadni, felfrissülni,
megízlelni és megmutatni,
megteremteni és megalkotni,
a legigazabbat, a legelőbbet,
a legnagyobbat, a legeslegszebbet.

és Isten elébe letenni,
és világ elébe letenni
és szívem elébe letenni
és térdepelni és imádkozni
és imádkozni és leborulni.

KISSOLYMOSI FALUTALÁLKOZÓ

1999. szeptember 5-én ünnepelte templomának 200. évfordulóját, mely alkalommal falutalálkozóra gyűlt össze Kissolymos népe. Jelen volt Főtisztelendő **dr. Szabó Árpád** püspök, aki a szószéki szolgálatot végezte.

Úrvacsorára **Nagy Endre** magyarsárosi lelkész készítette elő. Istentisztelet után emléktábla leleplezésére is sor került, melyet **dr. Szabó Árpád** leplezett le.

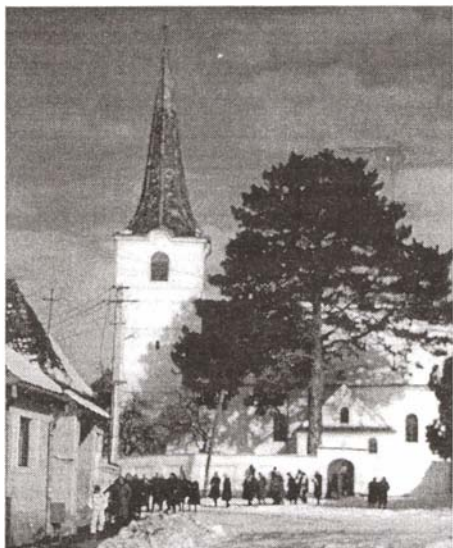
Öröm volt együtt lenni és együtt ünnepelni, hálat adni a megtartásért.

Este a fiatalok színdarabban szórakoztatták az egybegyűlteket, melyet reggelig tartó multság követett.

Ez a nap, úgy hiszem, emlékezetes marad mindannyiunk számára.

Isten áldása legyen mindannyiunk életén, és adja, hogy még máskor is szervezhessünk ilyen találkozót.

BEREI ISTVÁN

KÖSZÖNTŐ

a kissolymosi unitárius templom 200 éves évfordulójára

Rövid leszek hívek, előre ígérem.
De azért lenne önökhöz egy kevés beszédem.
Amint már tudják, innen nősültem,
31 év után a falut jól ismerem.
Nem vagyok ritka vendég ebben a faluban,
Habár ritkán látnak régi otthonomban.
A fontos az, hogy újból együtt vagyunk,
Egyházunkért, hitünkért tenni akarunk.
Egy pár gondolatot, kérést vettem papírra,
Előre is bocsánat, ha valakit zavarna.
A hétnek vége felé porznak az utcák,
Haza térő gyermekek szüleik látogatják.
Ez is ritka dolog, valljuk be igazán,
Ott van a pókháló sok kapu sarkán.
Ott van a hétvége, az áldott vasárnap,

Hányan hallgatják szavát a hívó harangnak,
Hányan hallgatják lelkészük imáját,
Hányan éneklük az Egy Isten zsoltárát?
Kimondom a nagy szót, mi vagyunk hibásak,
Hogy padsoraink a templomban üresen állnak.
Szülők, nagyszülők valljuk be szépen,
Fejeinket ezért érheti ám szegyen.
Régebb is voltak bajok, háborúk és dúlás,
Nagy árvizek és vagyon fosztogatás.
Törték a testünket, lelkünket rabolták,
Fiataljainkat bárókba, diszkókba hajszolták.
Épült a nagy templom most zsúfoltságig tele,
Máskor öten-tizen imádkoznak benne.
Vagy igaz lenne a székelyek himnusza,
Azért oly kevés a templom látogatója.
Pedig van lakodalom áldással-pénzben számolva,
Örvendünk, ha majd egy gyermek kiáll a kapuba.
Szülők, nagyszülők most hozzátok fordulok,
A templomba kik példásan jártok.
Fogjátok meg gyermekeitek, unokáitok kezét,
Velük együtt lépjétek át a templom küszöbét.
Neveljünk újra Istent féltő népet,
Templomba járó keresztény nemzetet.
Nem kell ide cifra ruha, parádés vonulás,
Csak a hitben való újra feltámadás.
Akkor szólhatnak a harangok borúra, derűre,
Igaz és kitartó lesz ezen falu népe.
Legyen híres Solymos ne csak a boráról,
Hanem szépen prédikáló fiatal papjáról.
Gyarapodjon falunk – kocsiba, traktorba.
Ne maradjon szántatlan egyetlen borozda.
A harangozónak csak az legyen a dolga,
Lakodalomra, keresztelőre a harangokat húzza.
Ti kik innen elmentek szerte a világba,
Térjete vissza gyakran ebbe a faluba.
Ne szégyelljük a sarat, amit emlegetnek,
Büszkén valljuk magunkat székely nemzetnek.
Édes anyanyelvünk székely tájszólása,
Kísérje el őket széles e világba.
Kedves fiatalok, fiúk és lányok,
Nektek is két jó tanácsot adok.
Tiszteljétek szüleiteket, ez legyen az első.
Mert ez aranyat ér, mint a májusi eső.
Jusson el a harangszó lelketek mélyére,
Ezt kívánja velem együtt a falu népe.
Kétszáz év nagy idő, én csak tízet mondok,
Mióta bátran szólhatnak kis és nagy harangok.
Egy új nemzedék nő fel Televíziót nézve.
Megmarad-e nekik őseink hite?
Megmarad, ha szülők, nagyszülők segítjük,
A falu népével együtt pártfogásba vesszük.
Tanítsuk meg imádkozni fiatal korában,
Fáradozásunk akkor nem megy kárba.
Fáradozásunk, imádságunk meghallgatásra talál,
Templomunk padsora üresen nem áll.
Ehhez kívánok erőt egészséget,
Istentől megáldott hosszú életeteket.
Nehéz a kezdet, de gyönyörű a vége.
Ez legyen hát beszédemnek vége.

BARABÁS FERENC

TESTVÉREGYHÁZKÖZSÉGI KAPCSOLATOK Angol nyelvtanfolyam Alsórákoson és Olthévízen

Május 13-16. között az olthévízi egyházközséget meglátogatta az amerikai testvéregyházközség, a Thomas Jefferson Church Unitarian Universalist lelkésze, **Wayn Arnason**, családjával és a gyülekezet három tagja, a Virginia állambeli Charlottersvilléből. **Wayn Arnason** lelkész tagja az amerikai testvéregyházközségi tanácsnak. Látogatásuk célja Olthévíz megismerése, az egyházközség tagjaival való találkozás volt. Érdekelte, hogy az anyagi támogatás mellett még hogyan tudnának segíteni. Erre azt válaszoltam, hogy a faluban nincs szakképzett tanár az angol nyelv tanítására. Ha az egyházközség tagjai közül vállalná valaki, hogy eljönne Olthévízre, és angol nyelvet tanítana, az nagy segítség lenne az iskolának, gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt, mert az angol nyelv ismerete alap-szükséglet a továbbtanulás vagy a munkahelytalálás terén.

Az ötletet Alsórákosról kaptam. **Egyed Dániel** lelkész mondta, hogy angol nyelvtanfolyam beindítását tervezik a nyár folyamán, amerikai testvéregyházközségük egyik tagja, **Fred Cox** fogja tartani. **Wayn Arnason** lelkésznek tetszett az ötlet, és megígérte, hogy miután hazatérnek, elmondja az egyházközség tagjainak, és talán lesz jelentkező erre a munkára. Röviddel hazatérésük után örömmel értesített, hogy az egyházközség egyik tagja elvállalta, hogy eljön Olthévízre, és egy hónapig angol nyelvet tanít. A nyár folyamán Alsórákoson sikeres volt az angol nyelvtanfolyam. **Fred Cox**, a Seattle-i Unitárius Egyházközség tagja két hónapot tanított gyermek és felnőtt csoportokat. Ezúton is illesse köszönet munkájáért.

Olthévízen szeptember 26 - október 25. között rendeztük meg a tanfolyamot. Őszi Hálaadás napján érkezett egyházközségünkbe **Neil Glassberg** pszichológus, amerikai testvéregyházközségünk tagja azzal a szándékkal, hogy gyermekeknek és felnőtteknek egy hónapig angol nyelvet tanít. Erre az időszakra rendkívüli szabadságot vett ki ő is és a felesége is. Ő azért, hogy nálunk tanítson, felesége pedig azért, hogy otthon lehessen a gyermekekkel. Nagyon sok szemléltető eszközt, tananyagot hozott, amit a gyülekezet tagjai és munkatársai adományoztak erre a célra.

Az órákat az iskola igazgatónőjének támogatásával az iskolában tartottuk minden nap, a tanítás után. A gyermekek korosztály szerint három csoportban, a felnőttek a kezdő és egy haladó csoportban vettek részt az órákon, összesen több mint nyolcvan.

Hétfőtől péntekig minden délután három órától este tíz óráig tartottak az órák. A hétvégét az egyházközség, a falu életének, a szomszédos unitárius egyházközségek, valamint a környék és Kolozsvár unitárius nevezetességeinek a megismerésével töltötte a vendégünk. Tanárunk és a hallgatók egyaránt sikeresen tartották a nyelvtanfolyamot. Vendégünktől ígéretet kaptunk, hogy ezt a kezdeményezést folytatni fogják a jövőben is. Az utolsó tanítási órán egy ünnepi összejevetel keretében adták át ajándékaikat, és búcsúztak el tőle a hallgatók.

Az angol nyelv tanításán túl a nálunk eltöltött egy hónap a testvéregyházközségi kapcsolat szorosabbra fűzését is jelentette. Vendégünk ez idő alatt bővebb betekintést nyert életünkbe, szokásainkba, örömeinkbe és nehézségeinkbe, egyházközségi életünkbe. Ugyanakkor volt időnk részletesen megbeszélni a jövőre vonatkozó elképzeléseinket, terveinket a testvéregyházközségi kapcsolat terén. Reméljük, hogy a tervek közül minél többet meg is tudunk valósítani.

Ezúton is köszönetet mondunk munkájáért.

Isten áldása legyen testvéregyházközségeink életén és munkáján.

TÖRÖK ISTVÁN

MOLNÁR ISTVÁN EMLÉKEZETE

(Bordos, 1910. december 17. —
Székelykeresztúr, 1997. január 10.)

Ősz volt szinte
amikor egy
őszinte ősz inte
Ő (maga) szín
(sz)inte
miközben
teljesen őszinte
hozzám
holott
halott

erről még
nem hallott
ezt még
nem tudja
szégyen
(így nem mégyen)
tudománybuzgó síkságnak
szikkadt a felszíne
kell hogy legyen
egy bűvő patak

csakhogy
kevesen keressük
és ritkán leljük
így hát
szűkülünk,
mert
szűkülünk
egyre
csak
szűkülünk

valóban
valódban
valós
a való

PÁLFFY TAMÁS- SZABOLCS
III. éves teol. hallgató

A 2000. ESZTENDŐ UNITÁRIUS NAPTÁRÁNAK HÁTLAGJÁRA

UNITÁRIUS
NAPTÁR
2000

Kiadja az Unitárius Egyház

A hajdani családok napi olvasmányait a Biblia mellett a Kalendárium szolgáltatta. Sokat forgatott és olvasott, megbecsült könyv volt a Kalendárium, mert minden megvolt benne, s a ke-

gyes olvasó az álomfejtés rejtelmén és az időjósítás művészetén keresztül jutott el a számára legfontosabb tudnivalóig - az ünnep és vásárnapok időpontjáiig.

A kétezredik esztendőt egyházunk is egy igen csinosra sikeredett Kalendáriummal, Naptárral köszöntötte, s reményeink szerint a nyájas olvasó olyan örömmel veszi kézbe, mint tették ezt boldog emlékü őseink, hajdani nagy becsben tartott kalendáriumukkal. A három nullában végződő esztendő naptára nem szól ugyan álmainkról, az időjósítást sem kockáztatja meg, de tartalmával megragadja a mindenkori olvasót. Mint egyházi könyvnapotárhoz illik, a kötetet **dr. Szabó Árpád** püspök, *Milyenek legyünk?* című prédikációja nyitja meg. A főpásztor a címben foglalt kérdést nem hagyja megválaszolatlanul. Legyünk fény - írja - „Fény, aminek szent hivatása, hogy másokért éljen. Legyünk só. Ne lássanak, de érezzék, hogy vagyok. Úgy keveredjem el a világba, hogy a világot, s benne az emberi életet megtartsam, megőrizzem, megízésem. Legyünk hegyen épített város: messze ragyogó hatása annak az igazságnak, hogy mik vagyunk, mivé akarunk lenni, és készek vagyunk ennek a nagy ténynek és felemelő célnak minden követelményét hordozni.”

A *2000. év margójára* címmel **Molnár B. Lehel** fogja vallatóra a keresztény időszámítás történetét, és vezet vissza a VI. századba, a tulajdonképpeni keresztény időszámítás kezdeteire. A *Jelentős évfordulók* összeállítója is az idő múlását szemlélve próbált néhány fontos unitárius vonatkozású évfordulót kicövekelni, de

kicsit elveszett a kerek számok rengetegében, s bizony nem is egy jelentős évforduló kimaradt a felsorolásból. Nem lesz fölösleges a legfontosabbakat megemlíteni, mert pontosan 100 esztendeje annak, hogy Kolozsvárott az egyetemi unitárius ifjúság megalakította első fórumát, a ma is élő és virágzó Országos Dávid Ferenc Egylet jogelődjét. Az alapító tagok között ott volt Kelemen Lajos és Mikó Imre is. Nagy történetírónk, Kanyaró Ferencz is megérdemelt volna bár egy sort, mert pontosan 90 esztendővel ezelőtt, 1910. március 21-én fejezte be kurtára szabott munkás életét a kolozsvári Karolina kórházban.

Az *Unitárius lelkészképzés múltja, jelene és jövője a Protestáns Teológiai Intézetben* címen **dr. Rezi Elek** mintegy folytatja tavaly megkezdett cikksorozatát, az Unitárius lelkészképzés múltját és jövőjét illetően.

Az *Unitárius Egyház belső élete* címen országos szövetségeink és egyleteink életébe nyújt bepillantást, elsőnek **Jakab Dénes**, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének elnöke, majd a nőszövetség nevében **Zsákó Erzsébet** és **Orbáné Forrai Erzsébet** „beszél” a kézimunkákról, hogy „ne menjenek feledésbe”. Az ifjúság a VI. magyar unitárius szórványtáborról, a színjátszás örömeiről és gyötrelmeiről, valamint a XXIII., Székelyderzsben tartott ifjúsági konferenciáról számol be. Az ifjú tollforgatók: **Lakatos Csilla**, **Solymosi Zsolt** és **Gyerő Dávid** fiatalos életkedvvel, töretlen optimizmussal kalauzsolnak a jövőendő évezred kapui felé.

A beszámolók sorából nem hiányozhat két kollégiumunk, a székelykeresztúri és kolozsvári életének, eredményeinek ismertetése. **Fekete János** keresztúri és **Popa Márta** kolozsvári igazgató cikkét olvasva, a jövőendő unitárius értelmisége elevenedik meg szemünk előtt.

A *Vallásszabadság Nemzetközi Társulata az I.A.R.F. száz éves születésnapját* **dr. Szabó Árpád** méltatja.

A múlt év augusztusában tartott szejkefürdői unitárius találkozó is helyet kapott a Naptárban, s a képes beszámoló olvastán joggal készülünk a 2000. esztendő augusztus 12. napján találkozni Szejkén a világ unitáriusaival. Az ideai találkozó az Unitárius Egyház Millen-

niumi rendezvényeinek sorába tartozik. A rendezvények időpontját és helyszínét megtudhatjuk, ha elolvassuk **Andrási György** cikkét. Frissen felszentelt, épülő és műemléktemplomainkról olvashatunk **Jakab Dénes**, **Nagy László** és **Paskucz Szathmári Viola** tollából. **Kisgyörgy Zoltán** írásában megszólalnak harangjaink, és dicső múltunkról tanítanak.

Az új évben is gondoskodhatunk egészségünk védelméről: **dr. Sebestyén Gyula** azzal vigasztal, hogy „az öregség nem az élet vége, hanem koronája”, s hogy az öregkort megérhessük figyel-nünk kell a vitaminfogyasztásra, és óvakodnunk kell a gombamérgezéstől és a trichinellosis veszedelmeitől.

A *gyermek és a vallás* címen **Fóris Ferenczi Rita**, *Minden szeretet elörvénylése* címen pedig **Kovács István** osztja meg gondolatait az olvasóval. **Pálffy Ákos** hajdani kántortanító pályadíjat nyert novellája, *Kurátor Uram a másvilágon* megjelent ugyan még Unitárius könyvnapotárban (1939. 84-87 l.), de ez semmit nem von le értékéből. **Dr. Szász Dénes** írása az egyházi életből és a lelkészi szolgálat örömeiből ihletődött, akárcsak a cikket követő anekdoták, melyek savát, borsát adják a kis kötetnek. A líra szerelmesei sem csalódnak azonban, mert **Reményik Sándor**, **Szabolcska Mihály**, **Szabédi László** és **Tompa László** versei hozzájuk szólnak. **Paskucz László** jól ismert grafikái a kötet díszét képezik, hinni szeretnénk, hogy lassan hagyományá válik az ifjú művész diplomáinkról készített grafikáinak könyv- és falinaptárokon való népszerűsítése.

Az *Egyházi név- és címtár* zárja a kötetet. A címjegyzéknek köszönhetően minden egyházközség és lelkész pontos postacíme, telefonszáma elérhető az olvasó számára. Az unitárius teológiai hallgatók név- és címtárát reményeink szerint a következő esztendei kalendárium pótolja majd.

Annak reményében köszönjük meg **Andrási Györgynek** a szerkesztést, hogy 2001-ben újabb könyvnapotárral örvendeztet meg bennünket. Az igényes kivitelezés **Kriza János** szaktudását dicséri.

A könyvnapotárt olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

KOVÁCS SÁNDOR

EGY LAP, VAGY A „A LÁNG” TÖRTÉNETE

Nem véletlenül adtam ezt a címet beszámolómnak. Igen, valóban egy lapról van szó, egyről a sok (több/néhány) közül, mely az unitárius teológiai hallgatók munkájának eredményeként jelent meg. Egy lapról, mely mint elődjei, sikerélményt és kudarcérzetet nyújtott azok számára, kik megszülték, s életben próbálták, próbálják tartani. Egy lapról, mely néha minket tükröz, és a legőszintébb, néha pedig a

legnagyobb igyekezet ellenére sem tud az lenni, s meghasonlik. Egy lapról, melyet néhányan magukénak vallanak, és mellé állnak, de van, aki „családi vállalkozásnak” tartja, s azt sem bánná, ha nem lenne. Talán ez lenne minden, ami „A láng” név mögött meghúzódik. Nem sok, de mégis mindennapjaik nagy hányadát teszi ki azoknak, akik vele foglalkoznak.

A történet egy ével ezelőtt kezdődött: 1999. március 26-ra virradóan megszületett „A láng” első példánya, s egy fogadalom: ez nem fog megbukni. Ugyanis az újságszerkesztésben, legalábbis ami a teológusok lapjait illeti, nem annyira a kezdés a legnehezebb, hanem a folytatás. A kezdet ott állott előttünk, nyolc oldalon, néhány saját és átvett írással; folytatni kellett... Azóta eltelt majdnem egy év, és a tényállás szerint nyugodtan elmondhatjuk, betartottuk szavunkat. Istennek legyen hála, immár a kilencedik szám előkészítésén munkálkodunk, s lassan az egyéves fennállás megünneplésére készülünk. Persze azóta sok minden megváltozott: a szerkesztők névsora-, a régiiek egy része háttérbe húzódott, helyüket új arcok vették át; megváltozott a lap terjedelme is, a kezdeti nyolc helyett húsz oldalon jelenünk meg; a megjelent írások jellege és tartalmi irányultsága. De talán ami a legfontosabb, megváltozott a cél is.

Kezdetben inkább csak a magunk számára írogattunk. A cél az volt, hogy legyen egy fórum, ahol bármelyikünk megírhatja azt, ami a „lelkét nyomja”, vagy amit érdemesnek talál arra, hogy egy kicsit szélesebb körben is közölje. De főleg azon volt a hangsúly, hogy írjunk. Lehet, hogy célként meghatározni ezt túl furcsának tűnik, de mint olyanoknak, akiknek életük elkövetkező részében hétről-hétre készülniük kell a szószék magasságára, elengedhetetlenül fontos az, hogy írjunk.

Aztán ahogy kezdtünk egyre jobban belejönni a lapszerkesztésbe, úgy jöttek az újabb ötletek is, és velük együtt fogalmazódtak meg az új célok. Azt tapasztaltuk, hogy szélesedett azoknak a köre, akiket érdekel,

amit írunk, ez pedig a terjedelem és a példányszám növekedése mellett magával hozta az új célok kitűzését is. Figyelembe kellett vegyünk azt is, hogy már nem csak belső lapot szerkesztünk, hanem olyan emberek is olvassák, nem csak lelkészek, akik kevésbé vannak benne a mi mindennapi életünkben. Olyan írásokra is szükség lett, melyek mindenkinek szólnak. Megváltozott tehát a lap arculata is. Ebben nagy segítségünkre volt két úgymond „külső” munkatársunk, *Török Ferenc* grafikus és *Kosztán Katalin* olvasó-szerkesztő, a szerkesztőség két nem teológus tagja. Azonban mindvégig magunk előtt tartottuk azt is, hogy, bár az érdeklődők köre bővült, tehát kifelé is kell irányulnunk, „A láng” még mindig az unitárius teológiai hallgatók belső havilapja is, melyet a magunk számára is írunk. A problémát állandó rovatok bevezetésével próbáltuk megoldani: pl. az ima, a prédikáció vagy az ún. „irodalmi” rész (azért csak úgynevezett, mivel megfelelő fórum hiányában nem tud kiteljesedni olyan szinten, ahogyan mi azt szeretnénk), vagy az unitárius nagyjaink mindenki számára írónak, míg a házunk táján rovat, a tudósítások néha olyan belső dolgokat tartalmaznak, melyet a kívülállók betekintés hiányában nem igazán érthetnek meg.

Hogy mennyit sikerült megvalósítanunk terveinkből, azt a lapot olvasva könnyen le lehet mérni. Voltak és vannak sikertelenségek, de azt hiszem, hogy több volt a jó dolog, mint a visszahúzó. Amit talán a legnagyobb negatívumként könyvelhetünk el, az az, hogy sajnos a huszonkilenc teológiai hallgatóból a legjobb esetben is csak tíz-tizenkettő az, aki közli írásait. Mi ennek az oka? Azt nem hiszem, hogy nem lenne mondanivalójuk, hiszen akkor nem választották volna ezt a pályát. Az ok valahol máshol keresendő.

S most már beszélhetünk az elkövetkezőről is. Jövőbeni tervünk az imént említett „baj” orvoslása mellett - ami elsőrendű - az, hogy zökkenőmentesen tovább tudjuk vinni azt, amit elkezdtünk, de ugyanakkor tőlünk telhetően a legjobbat kihozni magunkból, színesíteni a lapot, a lehető legéletszerűbbé tenni. Természetesen ez sok változást is magával hoz majd, új rovatokra, új ötletekre van szükség. Hogy csak egy konkrét példát hozzak fel: szeretnénk egy olyan kérdéssorozatot elindítani, mely az unitárius értelmiségieket célozná meg.

Véleményüket szeretnénk hallani arról, miként látják az unitárius teológia, egyház, vallás jövőjét és lehetőségeit az ezredfordulón. Mindez még a jövő zenéje, de nem megvalósíthatatlan, csak rajtunk áll, hogy mennyiben sikerül. Persze ennek sikere azon is áll vagy bukik, hogy mennyire tudjuk tartani a kapcsolatot olvasóinkkal, és mennyire sikerül felmérni az igényeket. VISSZAJELZÉSEKRE VÁRUNK tehát!!! És ha már itt tartunk, egy címet is közölnék azok számára, akik Internet hozzáférési lehetőségekkel rendelkeznek: a www.telehaz.ro/lang cím alatt megtekinthetik a lap minden eddigi számát.

BÁLINT RÓBERT

„A láng” szerkesztőségének címe: B-dul 21. Decembrie nr. 9.
CP. 24., 3400 CLUJ, e-mail: unitlang@freemail.hu.

MIKÉNT SZOKTASSAM A KÖNYVEKHEZ GYERMEKEMET?

Sokan teszik fel a kérdést manapság:

1. Mit csináljak, nem olvas a gyermekem?
2. Miként szoktassam a könyvekhez?
3. Milyen könyvet adjak a kezébe?

Az UNESCO felmérése szerint világszerte nő azoknak a száma, akik valahogy megtanulják ugyan a betűket összeolvasni, de olyan gyengén, hogy kerülnek a könyveket, és lassan el is felejtnek olvasni. Az ilyen emberek valójában funkcionális analfabéták. Esélyeik az olvasni tudókkal szemben hátrányosan csökkennek. Ezeket az elkészerítő megállapításokat csak nagyon tudatos munkával, szívós erőfeszítéssel lehet befolyásolni és megfordítani. Igen hosszú és sokrétű folyamat eredménye lehet csak a pozitív eredmény. Mindenképpen szülő–gyermek, szülő–nevelő; szülő–nevelő–gyermek közös tevékenységét igényli.

Tudomásul kell venni, az olvasásért legtöbbet a család tehet. Mert igenis lehet befolyásolni, és olvasóvá tenni egy gyermeket. Egészen korán kell kezdeni, szinte akkor, amikor megszületik. Valóban, a megszületéskor rögvést kezdjük el az olvasásra szoktatást. Azzal, hogy ölbe vesszük gyermekünket, hogy beszélünk hozzá, kedvesen, megnyugtatóan, sosem gügyögve, se selypítve, nyafogva. Beszéljünk hozzá fürdetéskor, pelenkázáskor, öltöztetésnél. Énekelgessünk neki, simogassuk, a magunk örömeire is. Ringatókat, mondókákat már akkor mesélhetünk, amikor még úgy gondoljuk „nem is érti”. Igen hatásos a kis bébi értelmi fejlődésében az ábécé betűit mondogatni, játékosan artikulálva kiejteni a hangokat. Recsegtetve „erreket”, sziszegetve a „sziszegőket”, arcmikáival nevetve.

Az óvodáskor a mesék korszaka. Fokozatosan kell áttérnünk a legegyszerűbbekről a bonyolultabb mesékre. Szinte minden gyermek igénye elhangzik ebben a korban, „a szádból mesélj”–mondják. Ez azt jelenti, hogy ne könyvből, hanem csak úgy fejből meséljünk. Lehet a mi gyermekkorunk története, lehet kitalált történet a család mindennapjairól, a maciról, nagymamáról, háziállatokról, a napról, a felhőkről stb., csak történet legyen, melybe belefogódzhat. Ne múljon el a nap esti mese nélkül. Ne siessünk ilyenkor, ne kapkodjunk el a mesemondást, se a búcsúzkodást. Aki gyakorolta, tudja, hogy milyen jó a félhomályban magunknak is megpihenni, belemerülni a történetbe, a gyermekek figyelmét élvezni. A fülük amúgy is éles, kihallják, ha csak úgy mellékesen mesélünk, megérik, ha lelkünk nincs benne. Ha felidézzük gyermekkorunkat, különösen a téli estét, az esti meséknek szertartása volt. A lámpafényét lehúztuk, almát rágcsáltunk, amíg édesanyánk vagy édesapánk elmesélte gyermekkorunk egy-egy gyöngyszemét. Olyan volt, mint egy relaxálás. Igen nagy jelentőséggel bír a népmese ebben a korban. Ugyanis a népmesékben megelevenített állatok, a valóság elemei, közel állanak a gyermekhez. Jó cselekvéssel egybekötni a meseolvasást. A cselekvés, a mozgás

leköti a gyermek figyelmét, a mese humora az élet derűs oldalain kívül a gyermekeknek egész életükre ható mély élményeket jelentenek, és lelki életük fejlődésére nagy hatással vannak.

A kisiskolás gyermek megtanul olvasni, még közelebbi kapcsolatba kerül a könyvvel. Akkor is, ha már maguk olvasnak, szívesen veszik a felnőttek részéről a felolvasást. A teljesen önálló olvasás ideje gyermekként más és más időben alakul ki. A kisiskolások örülnek, ha együtt lapozgatunk velük, ha közösen nézegetjük a könyveket. Ösztönző az is, ha olvasmányaikról elbeszélgetünk. Ha együtt megyünk könyvesboltba, könyvtárba. Ha a család időt szán a közös, csendes olvasásra, ha a gyermek látja, hogy mások is olvasnak, az példaértékű. Nem kevésbé ha látja, hogy a könyv megbecsült ajándék a családban. Az a gyermek, aki olvasó felnőttek között nő fel, ahol a könyvnek tisztelete van, ott minden valószínűség szerint olvasó emberré nevelődik.

Gyakran találkozunk szülőként - pedagógusként is - „nem szeretek olvasni” kijelentéssel. A tanító - szülő közös segítségével ki kell deríteni, mi lehet az oka az idegenkedésnek az olvasástól, ha szükséges, szakemberhez kell fordulni. Lehet, hogy a gyermek nem tud olvasni, mert bizonytalan a betűk felismerésében és összeolvasásában. Lehet, hogy szétszórt a figyelme, ezért nem képes a tartalomra koncentrálni. Vagy gyenge a memóriája, elfelejti, hogy közben mit is olvas. Lehet, hogy nem elég gazdag a szókincse, vagy mások beszédét nem érti pontosan (jelen esetben az íróét). Mindezeket a lehetséges akadályokat felül kell vizsgálni, hogy a későbbiekben valóban megszerethesse az olvasást.

Serdülőkorban jut el a gyermek az önálló olvasás fokára. Érzelmileg gazdagabbá válik. A könyv a valóság megismerésének tudatos eszköze lesz, a gyermek a természeti és az emberi világ törvényeibe hatol be általa. Ebben a forrongó időszakban hangsúlyozottan figyelniük kell arra, hogy érzelmeket gazdagító olvasmányokat adjunk a kezébe. Előfordulhat, hogy a „könyvben van a hiba”: nehéz a gyermeknek, nem köti le. Azt sem lehet kívánni, hogy neki is az legyen a kedvenc könyve, amelyik annak idején a miénk volt. Meg lehet próbálni mesélni róla, felolvasni belőle egy-egy kedvesrészletet. Az is tény, hogy a regények eleje sokszor unalmas, ezért biztassuk, hogy ami nem köti le, azt lapozza át. Nem történik nagy baj. A nagyobb terjedelmű olvasnivalóhoz fokozatosan fogjon hozzá, így hozzászokik a hosszabb olvasmányhoz. Segítenek ebben a rövid fejezetekből álló gyermekregények. A regények érdekes cselekménye, az események váratlan fordulatai, a regényhősök jelleme leköti a fiatal olvasó érdeklődését.

Ifjúkorban megnő az érdeklődés a felnőttek olvasmányai, az életrajzi, társadalmi, művészeti tartalmú könyvek iránt. Az ifjú most alakul igényesebb olvasóvá. Sok ifjú olvasó látogatja a könyvtárakat. A könyvtárosok figyelmes, tájékozott emberek. Készséggel adnak tanácsot, hogy milyen korú gyermeknek milyen könyvet érdemes kölcsönözni, vagy vásárolni.

Megfigyelésünk, hogy a család, az iskola, a későbbi környezet lehet igazán hatással a könyv megszerettetésében.

TÖRÖK JOLÁN

CARRIE LANDRUM az Unitárius Fakultás új angoltanárnöje

Carrie Landrum 1999 októberétől tanít angol nyelvet a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Fakultásán. 1998-ban fejezte be tanulmányait az egyesült államokbeli Emory Egyetemen. Szakterülete: Nemzetközi Tudományok. Szerény magyar és román nyelvtudása mellett kiválóan beszél franciául és spanyolul. Az Unitárius Közlöny számára készült a következő interjú.

Mi indított arra az elhatározásra, hogy távol szülőföldedtől, Kolozsváron vállalj angol nyelvtanári állást?

Nemrég fejeztem be egyetemi tanulmányaimat, és nem egészen tudtam, mihez kezdjek az életemmel. Nővérem Chicagóban Unitárius Univerzalista lelkész, és a vele való beszélgetés során szereztem tudomást erről a Kolozsváron felajánlott nyelvtanári állásról. Nagyon szeretek utazni, ismereteket gyűjteni, idegen népek, kultúrák értékrendjével megismerkedni, ezért adtam be pályázatomat a tanári állásra. Nem kis meglepetésemre szolgált az, hogy pályázatomat elfogadták, s így megnyílt az út Kolozsvár felé. Az erdélyi unitáriusokról, gazdag hagyományaikról, vallásos életükről nem tudtam majdnem semmit, de attól a perctől kezdve, hogy az állásajánlatot megkaptam, minden alkalmat megra-

gadtam, hogy Romániáról, Kolozsvárról szerezzek információt.

Milyennek látod országunkat és városunkat azok után, hogy már egy fél évet töltöttél körülükben?

Romániába jövetelem előtt aligha tudtam valamit erről az országról. Az állás elnyerése után mindenkit megkérdeztem, mit tud erről az országról. Könyvek sokaságát olvastam el utazásom előtt, de csak annyit tudtam, hogy Románia mindenben más lesz, mint az Egyesült Államok volt. Ismerőseim azzal biztattak, hogy itt minden meglehetősen kezdetleges fokon áll, és ne számítsak „semmi jóra”. Kolozsvárt úgy festették le előttem, mint egy isten háta mögötti kis elfelejtett falut, ahol a civilizációnak nyoma sincs. Óriási meglepetés volt számomra, hogy Kolozsvár korántsem kis falu, hanem amerikai szemmel nézve is hatalmas város. Ami életkörülményeimre, kényelmes otthon áll rendelkezésemre, eladdig, hogy az Internet is gombnyomással érhető el szobámból. A belváros szívében üzletek sora áll rendelkezésemre, így a „falusi” életmódról le kellett mondanom. Végül sokkal többet és jobbat találtam, mint amire vártam, és amire felkészítettek.

Milyen különbséget és hasonlóságot figyeltél meg az egyesült államokbeli és a romániai fiatalok között?

Közhelyként hangzik, de az emberek mindenütt egyformák. Az erdélyieket az amerikaiakhoz hasonlóan tartom, azzal a kis különbséggel, hogy itt az elvárások hatványozottan nehezednek a 18-19 éves ifjak vállára. Itt a Protestáns Teológián például egészen fiatalon eldöntik a hallgatók, hogy lelkészek akarnak lenni. Amerikai szemmel nézve ez érthetetlen számomra, hisz ott a lelkészi szolgálatot vállalók jóval idősebbek, és hosszú vívódás után döntenek a lelkészi szolgálat mellett. Ezzel nem azt mondom, hogy az erdélyi diákok, teológusok éretlenek vagy komolytalanok, de furcsállom azt, hogy 19 évesen döntenek életük további sorsa felől. Egyébként ugyanolyanok, mint az amerikai fiatalok, energikusak, néha lázadók, még a sört is egyformán kedvelik.

Milyen kellemes és kellemetlen emlékek jutnak eszedbe ittéléted első napjait felidézve?

Kellemetlen emlékeim közé sorolnám első romániai napomat, amikor éjnek idején ide érkeztem, mindent feketének és lehangolóknak láttam. Az is kellemetlenül érintett, hogy a romániai vasutasok sztrájkja miatt nem tudtam a fővárosba utazni, azon már csak mosolygok, hogy a téli vakáció után Budapesten kerültem hasonló helyzetbe, most már a magyar vasutasok miatt. Ennyit a sztrájkról. Az sem tartozik a legkellemesebb emlékeim közé, hogy négy hét debreceni intenzív magyar nyelvtanulás után Kolozsváron ébredtem rá arra, hogy ennek semmi haszna, és hogy jó lesz románul tanulni.

A derzi Unitárius Ifjúsági Konferenciára úgy emlékszem vissza, mint egyik legkedvesebb élményemre, ugyanis itt talákoztam először jövődombeli diákjaimmal, akik már türelmetlenül és kíváncsian vártak. Sokat meséltek élményeikről, tapasztalataikról, és főként próbáltak felkészíteni a romániai életre. Ez nekem nagyon jól fogott.

Mit viszel magaddal Amerikába az itt tapasztaltakból?

Szeretném, ha az amerikai unitáriusok jobban megértenék e romániai rokonaik életét, küzdelmét, gazdag vallásos hagyományát. Romániában nem könnyű kétszeres kisebbségben élni, és azt hiszem, hogy azok az amerikaiak, akik meglátogatják testvér-egyházközsegeiket, csak a felszínt látják. Jó volna több tapasztalatot szerezni az itteni életről. A sajtóságot erdélyi lelkületet szeretném magammal vinni hazámba, és honfitársaimmal is megéreztetni ennek egyedi voltát.

Milyen terveid vannak a jövőre nézve?

Jelenleg nincsenek különösebb terveim, remélem, hogy itt szerzett szerény magyar és román nyelvtudásomat hasznosítani fogom. Mondtam már, hogy nagyon szeretek utazni, igencsak érdekel a kisebbségek sorsa, és ezen a szakterületen szeretnék majd dolgozni.

—ács

PROTESTÁNS TEMPLOMOK DÍSZÍTÉSE TEXTÍLIÁKKAL

Örök emberi sajátosság, hogy az ember folyamatosan formálja környezetét. A templom Isten háza, emberek építik, berendezik, és minden korszakban átalakítják. A templom az a hely, ahol a földi ember kapcsolatba kerül az Istennel, éppen ezért minden tárgy szimbolikus jelentést nyer e szakrális környezetben. A keresztény egyház minden korban előírásaival és tiltásaival pontosan szabályozta a templomok berendezését. Egy-egy templom bútorzata, textilvilága vallásos közösségének esztétikai izlését tükrözi.

Az Árpád korban a román stílusú templomok architektúrája olyan volt, hogy viszonylag kevesebb fényrel elsősorban az oltárokat, a szenteket ábrázoló festményeket, szobrokat emelte ki. A gótikus épületek csücsíves ablakain már több fény hatolt be a templomok belsejébe, míg a reneszánsz korban a színes üvegablakokon át fényözön árasztotta el az Úr hajlékát. Erdélyben a késő gótika és a reneszánsz nagyjából egyszerre bontakozott ki a reformációval. A protestantizmus hatására a templomokból kidobták az oltárokat, festményeket és szobrokat. A XVII. századtól templomainkban a reneszánsz jegyében készült virágmintás festett bútorok és mennyezetek terjedtek el. Ugyanakkor megjelentek a nyugati reneszánsz és a keleti díszítőművészet találkozásából megszületett „úri himzések” is. Tájainkon a XVIII. század végén és a XIX. század elején olyan polgári izléskultúra terjedt el, mely újból leegyszerűsítette a templombelső világát.

A szecessziós művészek a XIX. század végén a különböző néprajzi tájegységeinken (pl. Kalotaszegen, Székelyföldön stb.) felfedezik a népi díszítőművészetek értékeit, s a magyar nemzeti kultúra azonosságszimbólumaiként forgalmazni kezdik nemcsak a lakásbelsőben, hanem a protestáns templomokban is. Értelmiségi kezdeményezésekre Kalotaszeg templomaiban domináns szerephez jutnak a népies textíliák. A Kalotaszegen alkalmazott modell a XX. század közepén és második felében elterjedt Erdély más tájain is.

Miközben a XX. században Erdély hajdani etnikai szerkezetét mesterséges úton is megváltoztatták, protestáns templomainkban a népi textíliák elsősorban nemzeti, etnikai, regionális, lokális és felekezeti azonosságtudatot fejeznek ki.

Napjainkban egy-egy templom belső arculatát elsősorban a lelkész, a papné, valamint a nőszövetség izléskultúrája határozza meg. Fogalmazhatunk úgy is: megnézzük, milyen a templomotok, s megmondjuk, milyen izléssel és szépérzékkel rendelkeztek.

Az 1989-es romániai változásokat követő évtizedben új társadalmi helyzetbe kerültek az erdélyi protestáns közösségek is. Az új szerepeiket kereső

magyar gyülekezetek a legtöbb helyen gyökeresen átalakították templomaikat is.

1990-től nagyon sok erdélyi műemlék értékű templomot durván úgy átalakítottak, hogy előzőleg sem művészettörténésznek, sem műemlékvédő szakembernek nem kérték ki véleményét. Ajánljuk, hogy mielőtt egy-egy templomot radikálisan átalakítanának, konzultáljanak építészekkel, múzeumban dolgozó művészettörténészekkel és néprajzos szakemberekkel. Sokszor éppen a jó szándékkal végzett beavatkozásokkal, átépítésekkel és átrendezésekkel örökre megsemmisíthetjük egy-egy templom felbecsülhetetlen művészettörténeti értékeit, jellegzetes arculatát. Nagyon sok gyülekezet birtokában értékes XVII–XIX. századi textíliák léteznek, melyek használaton kívül, szellőztetés nélküli sötét, nedves helyiségekben penészednek, pusztulnak. Amikor egy templom textilanyagát fel akarjuk újítani, akkor először is számba kell vennünk, hogy milyen művészettörténeti értékkel rendelkező darabok léteznek. Sok esetben felújításuk, újra alkotásuk sajátos helyi művészi értékeket menthet.

Díszítéskor figyelembe kell vennünk a templom egész belső szerkezetét, térfogatát, bútorzatát, mennyezetét és megvilágítását. Például, ha egy templom mennyezetét virágmintás reneszánsz festett kazetták alkotják, akkor a padlózatot borító szőnyegek méretét és színét úgy kell kiválogatnunk, hogy azok ne zavarják és ne uralják, hanem inkább kiemelik a színes deszkamennyezet szépségét, s a látogató figyelmét az utóbbira összpontosítsák.

Nagyon sok erdélyi protestáns templomban azzal a gyakorlattal találkozunk, hogy XVII–XVIII. századi festett bútorokat teljesen letakarnak, elfödnek szöttekkel vagy varrottasokkal. Igaz, a textília megvédi a bútorzatot, de az év minden napján nem födheti el pl. egy reneszánsz festett asztal vagy padmellvéd szépségét. Általános szokás Erdélyben, hogy konfirmálás előtt a fiatalok a templombelsőt alaposan kitakarítják. Sokszor modern vegyi anyagok és durva súrlókefe segítségével értékes festett kazettákat, mintákat semmisíthetnek meg a bútorokon. Ajánljuk, hogy a festett bútorok tisztítására ne használjanak vegyszereket, ápolásukhoz csak szakemberrel való konzultáció után fogjanak.

Nagyon sok faluban varrottasokkal zsúfoltan feldíszítik a templomok falát, bútorzatát. Véleményünk szerint sok esetben nem a textíliák nagy mennyisége, hanem inkább éppen milyensége, esztétikai értéke és színhasználata lehet meghatározó. Tehát lehetőleg kerüljük a zsúfoltságot.

Erdemes azon is elgondolkozni, hogy mennyire keverhetjük össze a különböző vidékről származó darabokat. Elsősorban a helyi eredetű motívumok, díszítmények felelevenítését, felhasználását és alkalmazását ajánljuk. Nem tartjuk elfogadhatónak, hogy pl. a Kis-Küküllő vagy az Aranyos völgyében fekvő falvakban is csak kalotaszegi írásos textíliákat készítsenek.

Nagyon sok templomban különböző milyenségű (pl. népi szöttek, írásos, keresztiszemes, vagy himzett bársony, horgolt goblen, műanyag stb.) textíliák kerülnek egymás mellé vagy rétegesen egymás fölé. Éppen

ezért ajánljuk, hogy a népi és a polgári eredetű textiliákat lehetőleg ne keverjük össze. Továbbá azon is elgondolkozhatunk, hogy egy „törökösen” díszes varrottas helyett sokszor egy-egy keskeny szöttesnek dekoratívabb szerepe lehet karzatokon és padok mellvédjén. Ugyanakkor helyi szöttesek motívumainak felhasználásával készíthetjük el a padokra kerülő ülőpárnák huzatait.

Ha egy reneszánsz hangulatot árasztó templombelső akarunk újrarácsolni, akkor sok esetben nem is a népi, hanem a hajdani erdélyi nemesi kastélyokban, udvarházakban és templomokban népszerű úri himzéses textiliákkal díszíthetjük fel egységesebben és szervezesebben.

Az asztali textiliák esetében arra is oda kell figyelniünk, hogy milyen vázák kerülnek rájuk. Az úrasztalát díszítő népi kerámiának méretével, színhasználatával is alkalmazkodnia kell a bútor és a textília hangulatához. Szemnek és szépérzéknek zavaró lehet, ha egy írásos terítőre valamilyen méregdrága műanyagvázát helyezünk. A népi textiliák értékét, esztétikai hatását durván megsértik és csökkentik az edényekre helyezett életidegen művirágok.

Nagyon sok faluban konfirmálók, kegyes özvegy-asszonyok rendszeresen ajándékoznak textiliákat az egyháznak. A helyi hagyományok szerint ezeket a tárgyakat illik el is helyezni a templom belsejében. Ez a gyakorlat is nagyon sokszor az említett törökös zsúfoltságához vezet, de megfelelő irányítással ez a tradíció is jó irányba terelhető.

A protestáns gyülekezeteinkben működő nőszövetségeknek éppen az lehet egyik feladata, hogy megfelelő tapintattal és türelemmel folyamatosan alakítsák tagjaik ízléskultúráját, helyi és regionális összefüggéseikre, képzéseikre olyan specialistákat hívnak, akik szakértelmükkel helyes mederbe terelhetik a tárgyalató igyekezetet. Elsősorban a székelyföldi kisvárosokban (pl. Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, Alsó-Csernátonban, Csíkszeredában, Gyergyószentmiklóson, Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron stb.) olyan múzeumhálózattal rendelkezünk, ahol megfelelően képzett szakemberek dolgoznak. Csoportos múzeumlátogatások alkalmával is ízlést lehet formálni és alakítani.

Dr. POZSONY FERENC

*Elhangzott 1999. szeptember 5-én Árkoson az UNOSZ Konferencia egyik vitaindító előadásaként.

LÁTOGATÁS A LÓKODI ÖREGOTTHONBAN

A magyarsárosi unitárius nőszövetség egy 6 tagú csoportja 1999. december 11-én meglátogatta a lókodi öregotthon lakóit.

A látogatás alkalmával átadtuk a megelőzően rendezett gyűjtés eredményeként összegyűlt élelmiszert: krumpli, zöldség, hagyma, paszuly, liszt, íz, tárkony került a csomagba - a magyarsárosi nőszövetség részéről összesen 1 500 000 lej értékben. Ezzel is segíteni akartuk az

arra rászoruló öregeknek otthont adó intézmény munkáját. Ezenkívül az öregotthon minden lakójának külön karácsonyi ajándécsomagot is készítettünk és adtunk át ez alkalomból. A karácsony előtti - adventi - időszakban így akartunk nemcsak anyagi segítséget nyújtani, hanem szeretetet, melegséget, odafigyelést vinni azoknak, akik ezt a leginkább nélkülözik.

Akik részt vettek ezen a látogatáson, azok ismételen tapasztalhatták, hogy adni nagyobb öröm, mint kapni. Erről győztek meg a megható pillanatok, a hálakönnyes tekintetek.

Köszönetet mondva mindazoknak, akik hozzájárultak e nemes célunk eléréséhez, kérjük Istent, hogy segítsen ezután is a szeretet, segítségadás munkájában.

NAGY ROZÁLIA

EGY LÁTOGATÁS MARGÓJÁRA

„Ha embernek vagy angyalnak nyelvén szólok is, szeretet pedig nincsen énbennem, olyanná lettem, mint a zengő érc, vagy pengő cimbalom.” (1Kor 13,1)

Mindannyian hallottunk már arról, voltak akik megélték, hogy egy családi házban együtt élt három-négy nemzedék. Az időseket mindenki tisztelte, övék volt a döntő szó, és, ha rászorultak, gondozták, ápolták őket az utolsó órájukig.

Változtak az idők, felgyorsult az élet, és egyre több családban kevés idő jut az öreg szülőkre, nagyszülőkre, már hely sincs számukra a családi hajlékban. Örülhetnek, ha befogadják őket egy öregotthonba, szeretetházba.

Egy ilyen reménység-sziget az öregek életében a lókodi öregek otthona, ahova december hónapban látogatást tettünk nőtestvéreimmel. Ünnepek táján, nem tudom miért, nem egész évben egyformán, jobban megnyílik a szívünk, a pénztárcánk, többet gondolunk az elesettekre, árvákra, öregekre. Ezek az emberek is jobban várják ilyenkor a simogatást, a jó szót, a törődést.

A látogatást megelőzőleg hetekkel azelőtt megkezdtük a készülődést Küküllődombón. Aki meghalotta látogatásunk célját, igyekezett segítségére lenni az öregotthonnak. Tartós élelmiszert gyűjtöttünk nagy mennyiségben, köszönet érte a dombói atyafiaknak.

A léleknek is vittünk táplálékot, egy rövid karácsonyi műsorral örvendeztettük meg az otthon lakóit. Arcukról leolvastuk hálájukat látogatásunkért.

Vegyes érzelmekkel ültem az autóba vissza, eszembe jutott családi otthonom melegsége, s a lelkemben zsongott:

„Nagyon szépen kérlek titeket,
Szeressétek az öregeket,
A reszkető kezű ősz apákat,
A hajlott hátú jó anyákat.
A ráncos és eres kezeket,
Az elszürkült, sápadt szemeket.
És nagyon kérlek titeket,
Szeressétek az öregeket.” (Óbecsey István)

PÉTERFI SÁNDORNÉ

KÉZIMUNKA-TANFOLYAM 2000. január 31.

Szeretettel köszöntöm az itt megjelent résztvevőket, akik dacolva az időjárás viszontagságával, megtették azt az utat, ami ide vezetett, hogy egy nagyon szép, élményekben gazdag hetet együtt tölthessünk.

Mindannyiunk nevében köszönetünket fejezzük ki a szervező bizottságnak és a bizottság éltető magvának, Zsakó Erzsébetnek, aki minden áldozatot képes felvállalni mindazért, hogy megteremtse a feltételeket ahhoz, hogy évről-évre összegyűlhessünk és gyarapíthassuk hézagos ismereteinket a népművészet e gyönyörű ágával, a hímzés, varrás, szövés művészetével.

Tudatában vagyunk annak, hogy hosszú éveken keresztül mellőztük ezt a szép emberi kapcsolatokat teremtő közösségi munkát, ami szórakoztató, és egyben az az eszköz, ami a szervezettség erejével megóvjá és megmenti az utókor számára népművészetünk feledésbe merült ágát.

A mindennapi felfokozott tennivalók eléggé lefoglalják minden percünket, de időt kell szakítsunk arra, hogy egy-egy órát közös munkára szenteljünk. Ez a közös hímzés, varrás emberi kapcsolatokat teremthet, közelebb hoz egymáshoz, barátságok születhetnek az alatt a pár óra alatt, amikor kezünk munkája által értéket teremtünk, múltat idézünk a feledésbe merült gyönyörű kézimunkák életre hívása által.

Örvendünk, hogy évről-évre van hívó szó, és a hívó szóra van felelet. Vannak vállalkozó hívek, akik gyarapítani kívánják ismeretüket. Tudjuk, hogy mindenki nem tud ezeken a tanfolyamokon részt venni, ezért szeretnénk, akik itt vannak, hazatérve adják át az itt tanultakat mindazoknak, akik ezt igénylik. Szervezzenek közös kézimunka-köröket, ami keretében sok mindent meg lehet beszélni. A hit és a szeretet szellemében egymásra találnának a magukra maradt, lelki elszigetelődésben élő emberek. Ha lélekben egyek tudunk lenni, akkor egymásra is oda tudunk figyelni. Az összetartozás és a testvéri szeretet hiányából százan és ezren kallódnak el a mindennapi életben. Sok gyűlölködés, keserűség fakad abból, ami az emberek közti békét és megértést megmérgezi. A közös munka elvégzése szellemében összegyűlt emberek egységet tudnak teremteni, aminek fő szempontja a kézimunka iránti szeretet, és az a feladat, hogy a ránk hagyott gyönyörű varrottas ne menjen feledésbe, hanem próbáljuk megszerettetni a mai fiatalokkal, akik tovább tudják adni az utánunk jövőknek azt, ami évszázados örökségünk.

Ehhez a munkához kívánok kitartást és egy kellemes, hasznos, barátságteremtő szép hetet.

SZABÓ MAGDOLNA elnök

*Elhangzott 2000. január 31-én az UNOSZ VI. kézimunka-tanfolyamának megnyitóján.

Beszámoló a kézimunka-tanfolyamról (2000. január 31 — február 5.)

Nekem jutott ez a szívemhez-lelkemhez közelálló feladat: beszámolni az Unitárius Nők Országos Szövetségének VI. kézimunka-tanfolyamáról, melyre február elején került sor, Kolozsváron.

Nőszövetségünk már 1990-es újralakulása óta felkarolta a kézimunka-körök munkáját, és 1993-ban megszervezte első kézimunka-tanfolyamát, felismerve a kézimunkázás fontos szerepét: ez népi hagyományaink, azonosságtudatunk megőrzésének eszköze, de emellett szépérzékünket fejlesztő alkotó tevékenység, mely szerény jövedelemhez is juttathatja gazdasági nehézségekkel küzdő tagjainkat.

Először kétvétenként, majd 1998 óta évenként rendeztük tanfolyamainkat, hiszen az érdeklődés állandóan nőtt - egyesek rendszeresen visszajártak tanfolyamainkra. Az elmúlt 7 év alatt több, mint 150 hallgatónk volt Kolozsvárról és Erdély minden sarkából.

Az idei, hatodik tanfolyamunkat kezdőknek hirdettük meg, a torockói varrottasok világát igyekeztünk közelhozni hallgatóinkhoz. A tanfolyamra 42 hallgató jött el, voltak, akik csak egyes előadásokra vagy a gyakorlati órákra jöttek be, mások reggeltől estig részt vettek a munkában. Hallgatóink mintegy fele kolozsvári volt, de itt voltak Aranyosszék asszonyai (Aranyosrákos, Sinfalva, Mészkő, Tordatúr, Torockó), Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Jobbágyfalva, Magyarsáros, Homoródjánosfalva és Daróc ifjabb-öregbebb női.

Hagyományörző körünk az erdélyi magyar népi kézimunkákkal foglalkozik. Célunk megmutatni, megtanítani és továbbadni az erdélyi varrottasok szépséges mintakincsét, varrási technikáit. Rá akarjuk vezetni asszonyainkat, lányainkat, hogy különbséget tudjanak tenni az eredeti értékek és a giccs között. Tanfolyamaink egy-egy hetet tartanak, ahol reggeltől délig elméleti tudnivalókkal ismerkedtek a résztvevők, déltől estig pedig sok műhelymunkával próbáltuk átadni tudásunk legjavát.

A jelentkezők hihetetlen örömet szereztek a szervezőknek, megmutatva, hogy eddigi munkánk sem veszett kárba: sikerült az érdeklődést felkelteni. Legfiatalabb résztvevőnk **Bitay Csilla**, a Báthory Líceum VI. osztályos tanulója, a legidősebb pedig **Mezei Irén** 68 éves daróci asszony volt. Az a lelkesedés, ami egész héten lázban tartott bennünket, nem lankadt. Hallgatóink késő estig dolgoztak a hálókban, az ügyesebbek támogatták a lemaradókat, hogy hét végén mindenki diadallal vihesse haza keze munkáját, eldicsekedve otthon falustársainak a tanultakkal. Soha nem voltak fáradtak, mindig újabb és újabb dolgokat kérdeztek, mindent egyszerre akartak megtanulni, így néha már fékezni kellett őket, mondván, hogy jóból is megárt a sok.

Nagyon élvezték a néhány bőrdöndnyi szebbnél-szebb kézimunkát, amit **Szentimrei Judit** tanárnő és **Orbáné Forrai Erzsébet** mutattak be. Olyan varrottasokat, mintákat láthattak, ami talán soha életükben nem volt és nem lesz módjuk látni.

Különben **Szentimrei Judit** tanárnő 1993 óta állandó segítőnk, előadónk, gazdag gyűjteményei, gyűjtői tapasztalatai és adatközlői munkája alapján méltán emlegetjük mint az erdélyi kézimunkák nagyasszonyát.

Torockó történetét, 1848–49-es eseményeit, népművészetét, hagyományvilágát **dr. Egyed Ákos** akadémikus professzor és **Boldizsár Zeyk Imre** tanár igyekezett bemutatni a hallgatóknak.

Külön élmény volt a Válaszútra szervezett kirándulás,

ahol **Kallós Zoltán** néprajzkutató szakavatott magyarázataival tekinthettük meg csodálatosan gazdag népművészeti gyűjteményét. Olyan csodálatos kézimunkákat láthattunk, melyeket mind népünk anyái, lányai hoztak létre. Néha a meghatódás könnyeit nyeldestük, nem tudtunk megszólalni. Amikor eljöttünk, elcsendesedtünk és elgondolkozók lettünk, de az autóbuszban felengedett a meghatottság, és Választótló Kolozsvárig sok-sok szép népdal éneklésével telt az idő.

A délutáni műhelygyakorlatokon sok mintát nyomtattunk ki, gyakorolva a minta lemásolását, nyomtatását, és varrástechnikai megoldásokat mélyítettünk el, a kézimunkázás apró titkait fedtük fel, melyek megkönnyítik munkánkat. Gyakoroltuk a szél-eldolgozásokat, összekötéseket, a varrt csipkék készítését **Cs. Gergely Gizella** - tanfolyamaink régi kedves előadója - gyűjtése nyomán dolgoztunk, melyet ő szívesen bocsátott rendelkezésünkre, hogy terjesszük, tanítsuk ezeket a már-már feledésbe merülő munkákat. A „székely pillangós” nevű varrt szélcsipkének volt a legnagyobb sikere, még a legkisebb leánya is megtanulta.

Egész heti munkánk igazi csapatmunka volt: önkéntes segítőim voltak a szabadrajzú minták - az ún. rámánvarrott - varrottasok öltéstechnikáinak begyakorlásánál **Zilahiné Gál Zsófia**, **Martonossy Magda**, **Kolumbán Emese**, **Opris Emese**, **Szakács Ilona**, **Lazsádiné Székely Aranka**. A fonott keresztiszemes - ún szálánvarrott minták megtervezéséhez, kivitelezéséhez **Zsako Erzsébet** és **Sigmond Júlia** nyújtott segítséget.

A bemutatott kézimunkák az előadók és a tagok tulajdonában vannak, de megkaptuk bemutatásra a 82 éves **Kerekes Juci** néni csodaszép darabjait. A lányánál betegen fekvő Juci néninek ezúton is köszönjük segítségét, és gyógyulást kívánunk neki!

Csomós Gizella - a kolozsvári nőszövetség elnöke - csendes háttérmunkájának eredménye volt a finom ebédek biztosítása, mindennapi kávénk intézése, a kiránduláshoz autóbusz szervezése. De köszönet jár a Belvárosi Egyházközség vezetőségének, **Bálint B. Ferenc** tiszteletes úrnak, valamint az Unitárius Kollégium igazgatónőjének, **Popa Mártának** a termek biztosításáért, az Egyház vezetőségének az elszállásolás megoldásáért, és a sok névtelen „háttérmunkásnak”, akik nélkül nem sikerült volna ilyen jól tanfolyamunk.

A VI. kézimunka-tanfolyam légköre nagyon családias volt, az volt az érzésem, hogy nem idegenek vannak körülöttem, hanem nagyon kedves testvéreim, családtagjaim. Mindnyájunkat azonos cél vezérelt. Az odaadással, örömmel végzett munka meglátszott kézimunkájukon, egymáshoz való viszonyulásunkon. A tanfolyam végén sok használható ötletet, javaslatot, véleményt kaptunk.

Hadd álljon itt egyik hallgatónk vallomása: „*Sok mindent tanultam, aminek hasznát vehetem, és megörvendeztettem saját magam és családtagjaimat, barátaimat is. Úgy éreztem egy adott pillanatban, hogy újra fellobbant bennem, pislákol a magyarságom - a nemzet tudatom -, a népem hagyományai iránti hatalmas szeretet, ami soha nem halványult el, de már egy ideje talán árnyékba szorult a mindennapi szürke, nyomasztó gondok nyomása miatt. A tanfolyamnak sikerült újra napfényre hozni ezeket az érzelmeket számomra.*” (**Soós Renáta Krisztina**)

A kézimunka világa csodálatos, mely minden népnél megtalálható, mint jellegzetes kifejezési mód. Mindegyik szép a maga nemében, de számunkra az erdélyi a legcsodálatosabb a világon! Erről sokat lehetne még mesélni, de ehelyett inkább Reményik Sándor verssoraival üzenek minden kedves asszonytársamnak: „Egy lángot adok, ápolj, add tovább, és gondozd híven”.

ORBÁNNÉ FORRAI ERZSÉBET

Beszámoló a szécsényi népdaléneklési és szavalóversenyről (2000. január 22.)

A kolozsvári Unitárius Kollégium diákjai negyedszer vettek részt a versenyen, éneklésükkel hozzájárultak a verseny színvonalának emeléséhez, visszahonosították a népviseletben való megjelenést. Az idén szavalóink is szép eredményt értek el, **Majó Zsuzsa II.** díjat és a Magyarok Világszövetsége különdíját, **Rácz Norbert** Szécsény város és a Magyarok Világszövetsége különdíját kapta. A népdalénekesek is szépen szerepeltek, **Aszalos Ilona I.**, **Tasnádi Melinda III.** díjat hozott.

Az idén kettős ünnep volt Szécsényben január 22-én. A délelőtt 11 órakor kezdődő ünnepségen sor került a Millenniumi Emlékszülő átadására, melyet Dávid Ibolya igazságügyminiszter nyújtott át a város polgármesterének, és melyet az egyházak képviselői áldottak meg. Ebből az alkalmából emlékfá-ültetésre is sor került, az elcsatolt területek képviselői egy-egy marék földet hoztak az ültetéshez.

A versenyre ebéd után került sor Nemeskürthy István ünnepélyes megnyitója után, amit a dijkiosztással egybekötött gálaműsor és táncház követett. A kirándulás tartalmas, élménydús, tanulságos volt, és hozzájárult mindannyiunk lelki épüléséhez.

MAJÓ JULIANNA énektanár

Küküllődombói hírek

• *Mindig örömmel és figyelemmel veszem kézbe az Unitárius Közlönyt. Érdekelnek a lapban megjelenő tudósítások, hírek és egyéb írások. Örömmel értesültem arról, hogy van olyan unitárius közösség, ahol rendszeresen száz (100) Közlönyt rendelnek, amit mindig megvásárolnak a hívek. Egy ilyen egyházközség Küküllődombó. Hogy minek köszönhető ez? Talán annak, hogy a körzetfelelősök lelkiismeretesek, és időben kihordják a lapot, hogy az újság az „újság” legyen. A hívek megvásárolják, és örömmel olvassák, hisz megrendelve éltetik a lapot. Illesse köszönet az olvasókat, hogy még hosszú ideig tudják olvasni a lapot, és a szerkesztőket – áldozatos munkájukért.* (-murvay)

• A bethlenszentmiklósi vegyes kórus **Gombóc József** vezetésével 1999. november 15-én Dávid Ferenc halálának emlékünnepén látogatott Küküllődombóra, válaszolva a dombói női és férfi dalárdák meghívására. A délelőtti istentisztelet keretén belül léptek fel műsorukkal.

• Az udvarhelyi „Alla Breve” ifjúsági kórus **Kovács László** karnagy vezetésével 1999. december 12-én látogatott el Küküllődombóra. A délelőtti istentisztelet keretén belül léptek fel adventi műsorukkal. Az istentisztelet után a dombói Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet ebéddel vendégelte meg a kórust, ebéd után közös éneklésre került sor. Távozáskor a vendégek a dombóiakat Udvarhelyre hívták a következő év tavaszán.

• A dombói D.F.I.E. 1999-es év adventje és karácsonyi ünnepe alkalmával minden vasárnap és ünnep szombatján verses-zenés összeállítással szerepelt a templomban. (Csiki Zita)

ÉNEKES VERSMONDÓK, ÚJRA AZ ODFIE ÉGISZE ALATT

Az *Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet* folyó év február 4–6. között Sepsiszentgyörgyön szervezte meg *III. Szavaló- és népdalversenyének* országos döntőjét. A helyszínt kiválasztó döntés több okból kifolyólag alakult így: egyrészt, mert nem volt a szervezést vállaló más jelentkező, másrészt, hogy a közel egy évtizedes dicső múltra tekintő helyi egylet munkája ezáltal is elismerést nyerjen, harmadrészt, hogy ha már ott van az ODFIE híres irodája...

A rendezvény keretében az unitárius templommal szomszédos Mikes Kelemen Líceum eszményi szervezési feltételeket biztosító díszterme, bentlakása és étkezdéje szolgált, kivéve a rendezvényt nyitó állófogadást és az azt követő csoportjátékos összerázást, amelyek az egyházközség vadonatúj tanácstermében kaptak helyet. Az első nap további bevezető jellegű tevékenységei után – a szavalás, illetve népdaléneklés rejtelmeibe bevezető műhelymunkaszerű szakmai képzés, utána fergeteges táncház – a tulajdonképpeni verseny szombat reggel vette kezdetét. Az ünnepi megnyitót megtisztelték jelenlétükkel *Albert Álmos* polgármester és *Birtalan Ákos*, *Tamás Sándor* háromszéki képviselők is, akik egyúttal mély gondolataikat is megosztották a jelenlevőkkel. A verseny közel száz résztvevője zömében olyan fiatal volt, esetenként a helyi ifjúsági egyletek szintjén már megszervezett elődöntők nyertesei, akik életük valós értékének tekintik a verssel és a népdallal való foglalkozást, s általa gazdagodásként élik meg a népi kultúra, illetve az irodalom vonatkozó rétegeivel való találkozást. A rendezvény rajtuk kívül még egy széles érdeklődő réteget is odavonzott.

Hogy ez a gazdagodás valós értékek birtokba vételét jelentette versenyzők és művelő résztvevők

számára egyaránt, ahhoz nem fér kétség. A versek, valamint a népdalok kiválasztását és előadását értékelendő, a bíráló bizottság – tagjai a vonatkozó szakterületek kiváló ismerői: *Kallós Zoltán*, *Jánosi József*, *Költő Irén*, *Orbán Zsuzsa*, illetve *Ambrus Ágnes*, *Molnár Gizella*, *Török Katalin*, *Czire Alpár* – véleménye egyértelműen pozitív volt, és valós reményekre jogosít fel a verseny folytatását illetően.

A szavalóverseny győztese a felsőrákosi színeken induló *Téglás István* lett, a siménfalvi *Fazakas Ilona* és a székelykeresztúri *Györgyi Csilla* előtt. További díjazott helyezést ért el még *Tőkés Tibor* (Szentgerice), *Burszán Zsuzsánna* (Fiatfalva), *Csoltkó Kinga* (Kolozsvár), *Bálint Jutka* (Segesvár), *Kocsis Tünde* és *Kercsák Zsuzsánna* (Marosvásárhely), valamint *Ilkei Ildikó* (Vargyas).

A népdalverseny nagydíját *Kádár Beáta* vitte haza Kolozsvárra, őt a marosvásárhelyi *Moldován Melinda*, a homoródalmási *Pál Éva* és a baróti *Fülöp Enikő* követte. A dobogó további fokán végzett még *Ambrus Lóránt* (Küküllődombó) és *Lőrincz Edit* (Nagyajta) is. Az egész napos megméréstetés fáradalmait az esti órákban az ODFIE választmányi tagjainak, valamint a bíráló bizottság tagjainak színpadra állása oldotta fel, a díjkiosztást közös éneklés, majd a Role együttes tagjai által kevert záró buli követte.

A rendezvényt nyugtával egybehangzó vélemény dicsérte: mind hangulatában, mind kivitelezésében minőségi összejövetelnek lehettünk részesei. Illesse köszönet érte támogatóinkat: az *Unitárius Püspöki Hivatalt*, az *Illyés Közalapítványt*, a *Magyarok Világszövetsége Erdélyi Társaságát*, az *RMDSZ jóvoltából a Romániai Kisebbségi Tanácsot*, továbbá az udvarhelyszéki *Sorbán Mihály* és *Sztojka Jánost*, valamint más, sepsiszentgyörgyi és háromszéki szervezeteket, intézményeket és magánszemélyeket: az *Unitárius Egyházközség vezetősége*, *nőszövetsége* és *ifjúsági egylete*, *Kovászna Megyei Ifjúsági és Sportigazgatóság*, *Mikes Kelemen Líceum*, *Favorit Rt.*, *Fezol Kft*, *Heng-Xin Com Kft*, *Corvina Könyvesüzlet*, valamint *Fazakas Gábor*, *Gyerő Dávid* és *Melinda*, *Kónya Ütő Gusztáv*.

Az ODFIE Elnöksége

A III. ODFIE szavaló- és népdalverseny résztvevői

A szörványgyermek karácsonyi csomagjainak összeállítása

MEGÁLMODOTT GYERMEKKOROM, avagy szórványgyermekjeink karácsonyának margójára

Felkérésre cikket írok Neked, tisztelt olvasó. Rövid közlőnivalóm: az immár hat ízben megszervezett magyar unitárius ifjúsági szórványtábor mellett tavaly karácsonykor harmadik alkalommal küldtünk a táborozó gyerekeknek szeretetsomagot. Az ehhez szükséges anyagi fedezetet támogatóink biztosították, az összeállítás és a postázás, vagyis a kivitelezés csapatmunka volt, mely először a szentegyházi, az utóbbi két alkalommal pedig a fiatfalvi ifjúsági egyleteinket dicséri. Talán mindent elmondtam, amit a közlés előír. De ne tedd le most a Közlőnyt, olvasd tovább, s álmoldj velem te is gyermekkoromról...

A postán tolongás van, mint minden karácsonykor. Róbert is ott tolong a sorban. Csomagszelvényt szorongat, s derült homlokkal nézelődik, nagy szemekkel, vidáman. Ha tehetne, hangosan kiáltana: barátaim, az egyletesek küldték, valahonnan Székelyföldről. Én tudom honnan, mert sokat járok oda, gyermekkorom óta minden nyáron... Hazafelé a remélt édesség ígérete megállásra készíti. Vágyakozó pillantással körülnéz, s úgy dönt, egy kicsit eszik belőle. Belekóstol, harap melléje, még egyet, még egyet. Aztán elgondolkozik. Emlékeiben szófoszlányok, dallamok kelnek életre, melyek a pilinkéző hóval együtt megszépítik a megdermedt várost. A gyermek tekintete békés, öröme most lelkére telepedik, s beledobban abba a világba, ahol várják minden nyáron, ahol megértik, ahova a gyökerek vonzzák, ahol a mese és a tanítás az egységről – embertől emberig, lélektől lélekre – szól. Ajka megnyílik, gondolatai Istent keresve szavakká formálódnak. Kell még egy szó... Így tanulta a nyáron, s most kell még egy ima... A gyermek csendesén szólal meg, Istenéhez imádkozva:

„... félrevonulva, ím lelket cserélek
s kezemet szépen összekulcsolom—
Te még megértesz, ugy-e Istenem,
akkor is, hogyha — magyarul
beszélek?” (Dsida Jenő: Diákimádság)

BARTHA ALPÁR

IMA

uram, az utak begyepesednek
bennük gyerekkori lábnyomok
kacagások
uram, a házak lebomlanak
égbe libbennek sírások sóhajok
jajgatások
uram, a folyók kiszáradnak
élnek a csobbanások
uram, az emberek meghalnak
maradnak a gyarlóságok

TÓKÉS TIBOR

A SZOBORNÁL

A nyárádszeredai Bocskai István-
szobor avatására

óh Isten sóhaja: kicsiny erdélyi
magyar nép
óh mennyi elveszett csata
hiába kiontott vér
óh őseink szent istván dávid
ferencek kossuthok
bocskaiak márton áronok
felsejlő arcok
megannyi szóval szablyával
vitt harcok
győzelmek és kudarcok viszály
szenvedés
hány égbe küldött fohász s
öröm mily kevés...

ezerszáz év vonz röpít az ég
felé

TÓKÉS TIBOR

ÓDON SASFÉSZEK

Vérben a firtos
lova lábát törte
nyakára ült a köd
talán mindörökre
talán mindörökre
mit mondhatnál
kire vigyáztál
szélsöpörte méhed
öled meddő elagg
s a csurdogáló csöndet
beveri
a szaggató harang
gyűrött paraszt
pödör bajszán majd
hosszú sóhaj
nehéz a szó

ha ritkán is
de egyet emleget
halkan lép elnéz
bevár
legenda
legyint a mesén
mosolyog
csak az hal meg véle
mi szemében mosolyog

CZIRE ALPÁR

HANTOLÁS

halottunkba mi haltunk meg
belénk halt semmiképp nem ki
nem takar részvétek fátyla
Gyámunk az egyetlen Senki

Dünnög a szél döng a deszka
viseletes kendők s kalapok
köztünk még megül a bánat
fent s alatt csak kong döng kopog

CZIRE ALPÁR

Az ODFIE 2000. évi központi rendezvényeinek helyszín- és naptárterve

1. III. ODFIE Szavaló- és népdalverseny, 1999. február 4–6., Sepsiszentgyörgy
2. Ifjúsági egyletvezetők egyházköri találkozója, III. kiírás, időpont: április 17–30. között
3. Magyar unitárius gyermek- és ifjúsági szórványtábor, VII. kiírás, 2000. július 3–11.
4. IV. ODFIE Vezetőképző, 2000. július 12–16., Homoródszentmárton
5. Népi mesterségek tábora, III. kiírás, 2000. július 19 – augusztus 2., Homoródalmás
6. Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút, 2000. július 30 – augusztus 13.
7. IV. ODFIE Színjátszó találkozó, augusztus 4–6., Fiafalva
8. Millenniumi unitárius találkozó, augusztus 12., Szejkétfüredő
9. XXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 2000. évi küldött-gyűlése, augusztus 24–27., Vargyas. (Mindenkori csúcsrendezvényünk jövő évi kiírásának megszervezésére a millennium jegyében és az első Dávid Ferenc Ifjúsági Kör megalakulásának százéves évfordulója alkalmával kerül sor.)
10. III. ODFIE Egyház- és nemzet-történelmi vetélkedő országos döntője, november 10., Kolozsvár
11. Dávid Ferenc emlékezérendoklat (harmadik alkalom), november 11., Déva

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

1999. december 17-én a kolozsvári Unitárius Kollégium diákjai iskolánk imatermében tartották meg a hagyományos *karácsonyi ünnepélyt*. Ez alkalommal **Koppándi Botond** torockószentgyörgyi lelkész végezte a szószéki szolgálatot. A kollégium diákjai karácsonyi versekkel és énekekkel örvendeztették meg a népes gyülekezetet.

Teológiai hallgatóink a karácsonyi ünnepek alkalmával *legációs szolgálatot* végeztek. Legátust fogadó egyházközségeinknek, híveinknek és lelkészeinknek ezúton is köszönetet mondunk.

2000. január 1-én **dr. Szabó Árpád** püspök fogadást tartott a püspöki lakásban. A fogadáson püspök üdvözölte a megjelenteket, majd beszámolt egyházunk elmúlt évi tevékenységéről. Püspök afiát egyházunk nevében **Balogh Ferenc** főgondnok üdvözölte. A fogadáson részt vettek kolozsvári egyházközségeink hívei és lelkészei, valamint az Egyházi Központ tisztviselői.

Január 12-én ülésezett a *Testvér-egyházközségi Tanács*. Az egyházkörök képviselői a kapcsolatok állásáról számoltak be. Március hónapban a köri képviselők az Egyesült Államokban vesznek részt hasonló gyűlésen. Január 13-án az esperesek és köri jegyzők részvételével került sor a *2000. esztendő munkarendjének* megvitására.

Az *Unitárius Nők Országos Szövetsége* január 31 - február 5. között tartotta kézimunka-tanfolyamát Kolozsváron.

A Teológiai Intézetben az I. félévi vizsgák február 4-én fejeződtek be. Ezt követően 11—12-én tartották meg a csendesnapokat. Az unitárius hallgatók a következő előadásokon vettek részt: **Simén Domokos** csíkszeredai lelkész *Hítvédelem és szórványgondozás*, **Molnár Tünde** marosvásárhelyi orgonaművész *Az egyházi ének és zene helye és szerepe a valláserkölcsei életünkben és istentiszteletünkben*, **Lóta Sándor** *Az egyház és a számítógép: lehetőségek és kihívások a századfordulón* címen tartottak előadást. A közös előadást **dr. Jakubinyi György** római

katolikus érsek tartotta *A szentírás-fordítás nehézségei, gyakorlati példákkal megvilágítva* címen. A csendesnap előadások közös szeretetvendégséggel zárultak.

A Dávid Ferenc Egylet ez évi első felolvasó ülésén, január 30-án, **Kovács Sándor** *Kanyaró Ferenc történetéről* tartott előadást. A február 20-i ülésen **Fekete János Orbán Balázsra emlékezünk** címen tartott előadást. A felolvasást mindkét alkalommal szavaltat és zeneszám követte.

Kibédi Pál gagyai lelkész 2000. január 1-én 39 évi szolgálat után nyugalomba ment. 1938. október 8-án született Medeséren. 1955-ben érettségizett Székelykeresztúron. Teológiai tanulmányait 1961-ben fejezte be a Protestáns Teológiai Intézetben. 1961—67-ig Verespatakon, 1967—78-ig Abásfalván, 1978—99. december 31-ig Gagyban volt lelkész.

Kibédi Pálné Nagy Ibolya 27 évi énekevezéri szolgálat után nyugdíjba ment. 1945. június 22-én született Lécfalván. Sepsiszentgyörgyön érettségizett 1964-ben. Énekevezér-vizsgát tett 1968-ban. 1973—78-ig Abásfalván, 1995—1999. december 31-ig Gagyban teljesített énekevezéri szolgálatot.

Lakatos Gyula homoródkarácsonyfalvi lelkész 2000. január 1-től 44 évi szolgálat után nyugalomba ment. 1933. április 3-án született Recsenyében. 1952-ben érettségizett Székelykeresztúron. Teológiai tanulmányait 1956-ban fejezte be a Protestáns Teológiai Intézetben. 1956—64-ig Székelykálban, 1964—1999. december 31-ig Homoródkarácsonyfaván teljesített lelkészi szolgálatot.

Nyugdíjasainknak ezúton is erőt, egészséget kívánunk a nyugdíj élvezéséhez.

Az Országos Széchenyi Könyvtár keresi hiányos sorozatának kiegészítésére végezt az Unitárius Közlöny alábbi számai: 1920:1,5; 1932: 1-12; 1933: 1-12; 1934: 1-12; 1935: 1-12; 1936: 1,2,9; 1937: 4,7. Kérjük, hogy akinek nélkülözhető példányai vannak, juttassa el szerkesztőségünkbe továbbítás végett. Köszönjük.

Halottaink

Székely Gergely nyugalmazott unitárius lelkész folyó év január 29-én Mészkon elhunyt. 1921-ben január 21-én született Magyarországon. 1940-ben érettségizett a kolozsvári Unitárius Kollégiumban. Teológiai tanulmányait az Unitárius Teológiai Akadémián fejezte be 1944-ben. 1944—46-ig Kocsordon, 1946—49-ig Verespatakon, 1949—56-ig Tordatúron, 1956—87-ig, nyugdíjba vonulásáig Mészkon szolgált.

Temetésén, január 31-én, a lelkészi szolgálatot a mézskői lelkész, Gyerkes Zsuzsanna végezte, az egyházkör nevében Székely Miklós közügyigazgató-esperes, az egyetemesek egyház nevében dr. Szabó Árpád püspök búcsúztatta.

Bálint Benczédi Ferencné, született **Benczédi Réka**, kolozsvár-belvárosi lelkészünk felesége 2000. február 24-én, életének 46. évében elhunyt. Temetésére február 26-án került sor, a Házsongárdi temetőben, a szolgálatot Kriza János lelkész végezte, a désfalvi egyházközség nevében Szentgyörgyi Sándor búcsúztatta. Február 27-én helyezték örök nyugalomra a székelyudvarhelyi unitárius temetőben, a sírnál a szolgálatot Kedei Mózes és Szombatfalvi József esperes-lelkészek végezték.

Emlékük legyen áldott, pihe-nésük csendes.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő,

Kovács Sándor szerkesztő.

Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.

Kivitelezés: Kriza János.

Szedés: Rezi Éva.

Készült a TIPOHOLDING

nyomdájában.